

Nr 223

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 till Bidrag till företagareföreningar m. fl. och till Fonden för lån till företagareföreningar m. fl. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 197 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 november 1956, föreslagit riksdagen att dels till Bidrag till företagareföreningar m. fl. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, dels ock till Fonden för lån till företagareföreningar m. fl. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under kapitalbudgeten: Statens utlåningsfonder anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Franzon m. fl.* (I: 640) och den andra inom andra kammaren av herr *Eriksson i Sandby m. fl.* (II: 837), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att a) till fonden för lån till företagareföreningar m. fl. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under kapitalbudgeten: Statens utlåningsfonder anvisa ett investeringsanslag av 27 000 000 kronor; b) till bidrag till företagareföreningar m. fl. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under tionde huvudtiteln anvisa dels ett reservationsanslag om 250 000 kronor till ökat bidrag för administrationskostnader och dels 3 000 000 kronor som bidrag för täckande av eventuella förluster på låneverksamheten,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Velander* och *Magnusson* (I: 641) och den andra inom andra kammaren av herrar *Edström* och *Östlund* (II: 838), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 197 måtte uttala, att en kreditpolitik, grundad på effektiva åtgärder till främjande av det enskilda frivilliga sparandet, en rörlig ränta och erforderlig elasticitet i kreditsystemet, bör genomföras.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 640 och II: 838.

Erfarenheterna under den senaste tiden ger vid handen att hantverks- och småindustriföretagen för närvarande har att kämpa med ej oväsentliga kreditsvårigheter. I betydande utsträckning torde detta vara en följd av nu gällande kreditrestriktioner. I den mån svårigheterna ligger inom ramen för vad som åsyftats för att åstadkomma en dämpning av konjunkturen utgör de blott det resultat man velat nå med den förda politiken. Emellertid synes, såvitt nu kan bedömas, skäl finnas för den uppfattningen att den art av företag det här gäller drabbats hårdare av kreditrestriktionerna än andra delar av näringslivet och därigenom blivit utsatt för ett tryck som är hårdare än vad som avsetts med de av statsmakterna vidtagna åtgärderna i kreditåstrammingsssyfte. Utifrån denna utgångspunkt synes skäl föreligga att bereda ifrågavarande grupp av företagare viss lättnad. Denna lättnad bör åvägbringas genom att anslaget till företagareföreningarna för utlåning till hantverk och småindustri förstärkes med erforderligt belopp, vilket lämpligen kan bestämmas till 30 miljoner kronor.

Motiveringen för att välja denna väg torde böra något närmare angivas. Väl kunde tänkas, att lättnaden i stället kunde åstadkommas därigenom, att från gällande regler om affärsbankernas kassareserv undantages utlåning till visst belopp till hantverk och småindustri. Mot en sådan anordning kan emellertid invändas bl. a. att det skulle ställa sig svårt att i praktiken genomföra densamma och erhålla nödig kontroll över att den verkligen utnyttjades allenast för det åsyftade ändamålet. Man skulle ej heller kunna bortse från att om man slår in på den angivna vägen konsekvensen skulle anses ha bjudit att man framdeles i liknande situation finge vidtaga en motsvarande åtgärd för andra delar av näringslivet. Så småningom skulle detta kunna leda till en uppspaltning av kreditmarknaden, som icke kan anses önskvärd. En möjlighet att undvika vissa av de antydda svårigheterna skulle varit att göra rätten att utan hinder av kassareservsreglerna erhålla lån beroende av det förhållandet att lånet befunnits vara av den angelägenhetsgrad att statlig garanti kunnat beviljas för detsamma och att samtidigt vidga den nuvarande ramen av 10 miljoner kronor för beviljande av garantier. Häremot hade emellertid kunnat invändas att möjligheterna att erhålla garanti som här åsyftas är i viss mån begränsade. Förutsättningarna för erhållande av garanti är sålunda, att bankmässiga säkerheter ej kan erbjudas för lånet och att de genom lånet erhållna medlen avses att användas för nyinvesteringar i byggnader eller maskiner. Med hänsyn härtill skulle den nyss angivna sammankopplingen ha lett till att den avsedda stödåtgärden ej skulle ha motsvarat vad som i nuvarande läge måste anses påkallat. Med hänsyn till den pågående utredningen om stödet till småindustrien kan det ej heller vara lämpligt att i detta sammanhang föreslå någon vidgning av förutsättningarna för erhållande av lånegaranti. Fördelarna med den förut angivna lösningen är att man därigenom kan uppnå det stöd åt hantverket och småindustrien, som i nuvarande läge finnes motiverat, utan att därför rubba på de principer för olika stödformer, som nu gäller, och utan att föregripa den utredning om dessa frågor, som

nu pågår. Av föreliggande uppgifter framgår nämligen, att föreningarna vid sin utlåning ej uppställt så snäva förutsättningar som dem som gäller för garantilånen. Utlåning mot bankmässig säkerhet sker sålunda och utlåning för täckande av behov av rörelsemedel är ej ovanlig. En anvisning av ytterligare 30 miljoner kronor till utlåning innebär ej heller någon principiell rubbning i gällande ordning, då utlåningen genom företagareföreningarna redan omsluter ett belopp av omkring 27 miljoner kronor.

För ny utlåning genom företagareföreningarna under budgetåret 1956/57 beräknas något över 5 miljoner kronor stå till förfogande. Av sistnämnda belopp torde dock större delen redan vara disponerad. Med hänsyn härtill bör frågan om den här föreslagna ytterligare medelsanvisningen underställas redan innevarande års riksdag.

Ett genomförande av den åtgärd som i det föregående förordats kräver att vissa särskilda spörsmål upptages till något närmare granskning. Utlåning genom företagareföreningarna förekommer för närvarande i 20 län. I tre andra län finnes företagareföreningar som dock ännu ej erhållit medel för utlåning. Och i det återstående länet finns en till landstinget anknuten företagarenämnd. I Stockholms stad saknas företagareförening. Självfallet bör tillses, att om medel av den storleksordning departementschefen förordat ställes till förfogande, stöd i erforderlig omfattning beredes samtliga landsdelar som är i behov därav. Inom kort synes förutsättningar föreligga för att inom samtliga län skall finnas organ för utlåning i överensstämmelse med hittills gällande ordning. I den mån företagareföreningar ej finnes torde Kungl. Maj:t böra vara oförhindrad att själv eller genom myndighet, som Kungl. Maj:t utser, bevilja lån direkt ur ifrågavarande medel. Den närmare lösningen av detta spörsmål förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t.

De medel som nu står till företagareföreningarnas förfogande för utlåning är främst till följd av den olika utvecklingen inom skilda län mycket ojämnt fördelade mellan föreningarna. Vissa disponerar endast 150 000 kronor medan omslutningen för några uppgår till omkring 5 miljoner kronor. Rikt-punkten för fördelningen av de medel som nu ställes till förfogande torde böra vara att, med tillbörligt beaktande av det akuta stödbehovet, söka mellan de olika föreningarna åstadkomma en utjämning utifrån lokaliseringspolitiska bedömningsgrunder. En lämplig ordning torde vara, att så snart ifrågavarande medel ställts till Kungl. Maj:ts förfogande viss del av desamma fördelas tämligen likartat mellan de olika föreningarna för tillgodoseende av det mest akuta behovet och att senare efter närmare undersökning återstående medel fördelas med hänsyn till föreliggande behov och med beaktande av de lokaliseringspolitiska synpunkterna. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare taga ställning även till dessa frågor.

Den väsentligt ökade medelsanvisning det här är fråga om kan i och för sig giva anledning till att helt slopa eller i varje fall högst väsentligt höja den av Kungl. Maj:t fastställda gränsen för förenings rätt till utlåning till samma företagare. Härvid är emellertid att beakta att lokaliseringssynpunkter gör sig gällande ej blott vid fördelning av medlen mellan de skilda för-

eningarna utan även vid beviljande av lån i det särskilda fallet inom visst län. Handläggningen av ärendena rörande garanti för industrilån är så utformad att den erfarenhet och den sakkunskap arbetsmarknadsstyrelsen besitter på detta område tillgodogöres. Det synes önskvärt att denna ordning tillämpas vid statligt stöd av större omfattning. Med hänsyn härtill synes det lämpligt att viss försiktighet iakttages vid höjning av nu tillämpade gränser för utlåningsrätten. Som ett ytterligare skäl för denna ståndpunkt kan åberopas det samband mellan föreningarnas utlåning och industrigarantilånen, som i så måtto finns, att garanti i princip beviljas endast för lån som ligger över föreningens lånegräns. Det synes ej lämpligt att genom att nu på ett avgörande sätt ändra föreningarnas lånegräns föregripa ståndpunktstagandet till frågan om sambandet, vilken f. n. prövas av den förut omnämnda utredningen. Med den väsentligt ökade tillgången på medel förutsätter departementschefen att tillstånd att överskrida den generellt fastställda lånegränsen bör kunna meddelas relativt ofta. Prövningen av dessa frågor förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t bestämmer.

I anslutning till det sist anförda erinrar departementschefen om att några närmare föreskrifter för företagareföreningarnas utlåning ej lämnats. Av uttalanden vid fastställandet av riktlinjerna 1954 framgår emellertid att statsmakternas avsikt är att utlåning främst skall, under beaktande av lokaliseringspolitiska synpunkter, gälla investeringsändamål och avse toppkrediter, för vilka fullt bankmässiga säkerheter ej kan ställas. Dessa riktlinjer torde böra vara i första hand vägledande även framdeles. I rådande läge bör emellertid hinder ej möta för utlåning mot fullt bankmässiga säkerheter och för annat ändamål än investeringar, t. ex. för rörelsemedel. De lokaliseringspolitiska synpunkterna och arbetsmarknadsläget torde dock slädse böra tillerkännas utslagsgivande betydelse och en förutsättning för beviljande av lån bör alltid vara att företaget bedömes vara livskraftigt. Om också dessa synpunkter enligt departementschefens mening bör vara vägledande för utlåningen, torde det i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen dock icke vara lämpligt att vid beviljande av medel till föreningarna uppställa uttryckliga villkor i dessa hänsenden. Det kan för övrigt förutsättas, att föreningarnas bedömning i allt fall kommer att ske efter dessa synpunkter.

Hittills har vid anvisande av medel för det syfte det här gäller en uppdelning skett på det sättet att — utom det belopp av lånefondsmedel som utlånats till föreningarna — även ett visst belopp anvisats till föreningarna över driftsbudgeten såsom subvention, bl. a. avsett för att möjliggöra för föreningarna att verkställa avskrivningar av de förluster som må uppkomma på låneverksamheten. Vad angår spørsmålet, huruvida denna anordning bör tillämpas även i nu förevarande sammanhang, må framhållas följande. Vid utlåning från fonden till företagareföreningarna tillämpas f. n. en räntesats — 3,5 procent — som icke oväsentligt understiger ränteläget på den allmänna kapitalmarknaden. Den sålunda föreliggande ränteskillna-

den synes ge föreningarna möjlighet att vid sin utlåning stadga sådana villkor i fråga om räntan, att medel för de ändamål, som avsetts skola täckas av subventionsmedel, erhålles utan att någon del av det nu ifrågavarande beloppet å 30 miljoner kronor utgår i form av subvention. Den anpassning av föreningarnas utlåningsränta efter marknadsläget, som här förutsättes, kan icke anses strida mot syftet att genom den föreslagna stödåtgärden bereda småföretagarna lättnad i sina kreditsvårigheter. Med hänsyn till de anförda omständigheterna bör hela beloppet av 30 miljoner kronor anvisas såsom förstärkning av lånefonden.

Företagareföreningarna åtnjuter nu vissa bidrag av statsmedel för sina administrationskostnader. För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats 665 000 kronor. I detta sammanhang må ock nämnas att även lands- ting och kommuner lämnar bidrag av liknande art, vilka för år 1957 uppgår till omkring 820 000 kronor. Den väsentligt vidgade låneverksamhet som föranledes av vad nu förordats torde nödvändiggöra viss förstärkning av företagareföreningarnas organisation. Medel för en dylik förstärkning bör visserligen i och för sig kunna tillföras föreningarna genom att dessa utnyttjar den räntedifferens, varom förut talats. Härvid bör dock uppmärksammas, att någon ökad ränteinkomst för föreningarna i anledning av den ökade utlåningen icke kan påräknas under den första tiden. Det synes därför ofrånkomligt, att staten i nuvarande läge lämnar föreningarna ett ökat bidrag till administrationskostnader. För detta ändamål torde för återstoden av innevarande budgetår böra anvisas ytterligare 250 000 kronor. Under hänvisning till vad nyss anfördes och då vidare den föreslagna anvisningen av lånemedel är av engångsnatur vill departementschefen emellertid understrika, att denna förstärkning av administrationsbidraget får anses vara av tillfällig art.

Utskottet. Erfarenheterna ha givit vid handen, att hantverks- och små- industriföretagen till följd av den förda kreditpolitiken drabbats hårdare än andra delar av näringslivet. Detta har medfört allvarliga farhågor för små- företagen och deras fortsatta utveckling. Utskottet finner därför i likhet med departementschefen skäl föreligga att bereda ifrågavarande grupp av före- tagare ytterligare stöd av statsmedel.

Frågan om vilken form, en sådan stödverksamhet lämpligen bör givas, har varit föremål för närmare överväganden. I likhet med departementschefen finner utskottet avgörande skäl tala för att för ändamålet en uppräknin- sker av investeringsanslaget till företagareföreningarnas låneverksamhet.

Departementschefen har föreslagit, att den ytterligare medelsanvisningen bestämmes till 30 miljoner kronor och att hela detta belopp anvisas som för- stärkning av lånefonden. Detta innebär, att icke någon del av ifrågavarande belopp skall utgå i form av s. k. subvention, avseende bl. a. att möjliggöra för företagareföreningarna att verkställa avskrivningar av eventuellt upp- kommande förluster på låneverksamheten. Utskottet vill i samband härmed erinra om att vid anvisande av medel för här angivna ändamål en uppdel-

ning hittills skett på det sättet, att, utom det belopp av lånefondsmedel som utlånats till företagareföreningarna, även ett visst belopp anvisats till föreningarna över driftbudgeten såsom subvention. Då föreningarnas förluster på denna verksamhet blivit mindre än väntat, har subventionsdelen undan för undan nedskrivits och under senare år begränsats till 10 % av erhållna medel.

I motionerna I: 640 och II: 837 föreslås, att av ifrågavarande anslag å 30 miljoner kronor ett belopp av 3 miljoner kronor avses för subvention. Ett utelämnande helt av subventionsdelen skulle nämligen, enligt vad i motionerna framhålles, medföra stora olägenheter och risker för föreningarna, särskilt de nytillkomna, som ej ha varit i tillfälle att upplägga egna fonder. Utskottet vill med anledning härav erinra om att vid utlåning från fonden till företagareföreningarna för närvarande tillämpas en räntesats — 3,5 procent — som icke oväsentligt understiger ränteläget på den allmänna kapitalmarknaden. Utskottet delar departementschefens mening, att den sålunda föreliggande ränteskillnaden torde ge föreningarna möjlighet att vid sin utlåning stadga sådana villkor i fråga om räntan, att medel för de ändamål, som avsetts skola täckas av subventionsmedel, erhållas utan att någon del av det äskade beloppet av 30 miljoner kronor utgår i form av subvention. I likhet med departementschefen anser utskottet, att den anpassning av föreningarnas utlåningsränta efter marknadsläget, som sålunda förutsättes, icke kan anses strida mot det föreliggande syftet att genom den föreslagna stödåtgärden bereda småföretagarna lättnad i deras kreditvårigheter.

Av det anförda följer att utskottet tillstyrker, att medelsanvisningen bestämmes till 30 miljoner kronor och att hela detta belopp anvisas såsom förstärkning av lånefonden. De förberörda motionerna I: 640 och II: 837 avstyrkas alltså.

I den föreliggande propositionen förutsättes, att tidigare gällande lånegräns för företagareförenings rätt till utlåning till en och samma företagare skall i princip alltjämt gälla. Denna lånegräns är för vissa föreningar bestämd till 40 000 kronor, medan den för andra har fixerats till 25 000 kronor. Utskottet vill erinra om att utredning för närvarande pågår rörande det statliga kreditstödet åt hantverk och småindustri eller därmed jämförlig företagsamhet. Utredningen kommer att behandla även frågan om det samband mellan företagareföreningarnas utlåning och industrigarantilånen, som i så måtto finns, att garanti i princip beviljas endast för lån, som ligga över föreningens lånegräns. Det synes utskottet därför icke vara lämpligt att nu på ett avgörande sätt ändra denna lånegräns. Utskottet delar alltså departementschefens uppfattning härutinnan. Med den väsentligt ökade tillgång på medel, som det föreliggande förslaget medför, förutsätter utskottet emellertid i likhet med departementschefen, att tillstånd att överskrida den generellt fastställda lånegränsen bör kunna meddelas relativt ofta. Då riktpunkten för fördelningen av de medel, som nu ställas till förfogande, bör vara att, med tillbörligt beaktande av det akuta stödbehovet, mellan de olika föreningarna söka åstadkomma en utjämning utifrån lokaliseringspolitiska be-

dömningsgrunder, synes utskottet lämpligt, att, såsom departementschefen föreslagit, prövningen av de frågor, som sammanhånga med överskridandet av den fastställda lånegränsen, bör ankomma på Kungl. Maj:t eller den myndighet, Kungl. Maj:t bestämmer. Härav följer, att utskottet icke kan biträda det i de förberörda motionerna I: 640 och II: 837 förordade tillvägagångssättet, att det direkta avgörandet, när det gäller de enskilda låneärendena, skall förbehållas vederbörande företagareföreningar inom en övre utlåningsgräns av 100 000 kronor.

Vad departementschefen i övrigt anfört beträffande riktlinjer m. m. för det föreslagna stödet åt småföretagarna har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Den väsentligt vidgade låneverksamhet, som det föreliggande förslaget medför, torde nödvändiggöra viss förstärkning av företagareföreningarnas organisation. Såsom departementschefen framhållit, torde medel för en dylik förstärkning visserligen i och för sig kunna tillföras föreningarna genom att dessa utnyttja den räntedifferens, varom förut talats. Utskottet, som anser en sådan utväg icke vara för innevarande budgetår görlig, vill i likhet med departementschefen tillstyrka, att staten lämnar föreningarna ett ökat bidrag till administrationskostnader. Utskottet har icke något att erinra mot att för ändamålet anvisas ytterligare 250 000 kronor.

Vad beträffar det i motionerna I: 641 och II: 838 gjorda yrkandet vill utskottet endast framhålla, att den i motionerna berörda frågan är av sådan allmän räckvidd och till sin natur så vittgående, att densamma icke lämpligen bör prövas i nu förevarande sammanhang. Motionerna torde därför icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 640 och II: 837,

a) till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor;

b) till *Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under kapitalbudgeten: Statens utlåningsfonder anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor;

II. att motionerna I: 641 och II: 838 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 december 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Leander, Näsgård, Gillström, Boman, Hesselbom, Pålsson, Gustaf Andersson, Sundelin, Thun, Erik Svedberg, Ragnar Bergh och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Bergström, Åkerström, Rubbestad, Hoppe, Petterson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Widén, Johansson i Mysinge, Gustafsson i Skellefteå, Svensson i Alingsås, Hjalmarson, fröken Ager och Helén.

Reservationer

1) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Hjalmarson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 641 och II: 838 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet har vid sin granskning av Kungl. Maj:ts föreliggande proposition funnit sig icke böra motsätta sig de till följd av den förda ekonomiska politiken föreslagna kreditåtgärderna. Dessa böra dock endast uppfattas som ett tillfälligt stöd. Då utskottet icke anser tillräckligt bärande skäl anförda för ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag i de delar, som beröras i motionerna I: 640 och II: 837, vill utskottet tillstyrka propositionen i oförändrat skick.

De krediter, som nu ytterligare skola ställas till småföretagarnas förfo- gande, innebära emellertid icke för framtiden någon effektiv lösning av dessa företagens kreditproblem. Såsom i motionerna I: 641 och II: 838 fram- hållits utgör det äskade investeringsanslaget endast ca 3 % av vederböran- de företagens totala krediter. Härtill kommer ovissheten rörande återverk- ningarna på den vanliga kreditmarknaden av såväl nu ifrågavarande låne- anslag som det i propositionen nr 200 framlagda förslaget om inrättande av en statlig utlåningsfond å 50 miljoner kronor för supplementär jordbruks- kredit. Enligt utskottets mening är det på något längre sikt varken möjligt eller välbetänkt att i stigande omfattning lösa hantverkets och småin- dustriens finansieringsfrågor över statsbudgeten. Det verkligt betydande till- skottet till småföretagens kapitalförsörjning måste komma från sparandet i samhället och förmedlas över sparbanker och affärsbanker. Det avgöran- de därvidlag måste vara att öka detta sparande i syfte att skapa förutsätt- ningar för en avveckling av kreditrestriktionerna. Såsom i de båda sist- nämnda motionerna framhållits bör det ekonomiska systemet så utformas, att det av sig självt automatiskt i största möjliga utsträckning tenderar att motverka och rätta till en icke önskvärd utveckling. Härför kräves en politik, som grundas på åtgärder till befrämjande av det enskilda frivilliga sparandet, en rörlig ränta samt erforderlig elasticitet i kreditsystemet. Utskottet har ansett denna fråga vara av sådan utomordentlig vikt och betydelse, att riks- dagen bör göra ett uttalande i angivna riktning.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 640 och II: 837,

a) till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor;

b) till *Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under kapitalbudgeten: Statens utlåningsfonder anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 641 och II: 838, uttala, att en kreditpolitik, grundad på effektiva åtgärder till främjande av det enskilda frivilliga sparandet, en rörlig ränta och erforderlig elasticitet i kreditsystemet, bör genomföras.»

2) av herr *Pålsson*.